

Lietuva

PISA tyrimas (angl. *Programme for International Student Assessment*) – tai tarptautinis švietimo tyrimas, kurio tikslas – įvertinti penkiolikmečių mokinių žinias, gebėjimus ir nuostatas, požiūrius. Siekiant išsiaiškinti, kaip švietimo sistemos parengia mokinius realaus gyvenimo iššūkiams ir sėkmingam dalyvavimui visuomenės gyvenime, tirama, kaip mokiniai geba spręsti sudėtingas problemas, kritiškai mąstyti ir veiksmingai bendrauti, o klausimynais surinkti duomenys padeda geriau suprasti mokinių mokymosi kontekstą. PISA tyrime Lietuva dalyvauja nuo 2006 metų. Tyrimas suteikia galimybę palyginti šalies duomenis tarptautiniu mastu, tad Lietuvos švietimo politikai ir švietimo bendruomenė gali stebėti rezultatų kaitą, šalies pažangą ir mokytis iš kitų šalių patirties.

Lietuvos penkiolikmečiai ir jų mokymosi kontekstas

1 paveikslas. Kompleksinis mokinių mokymosi paveikslas

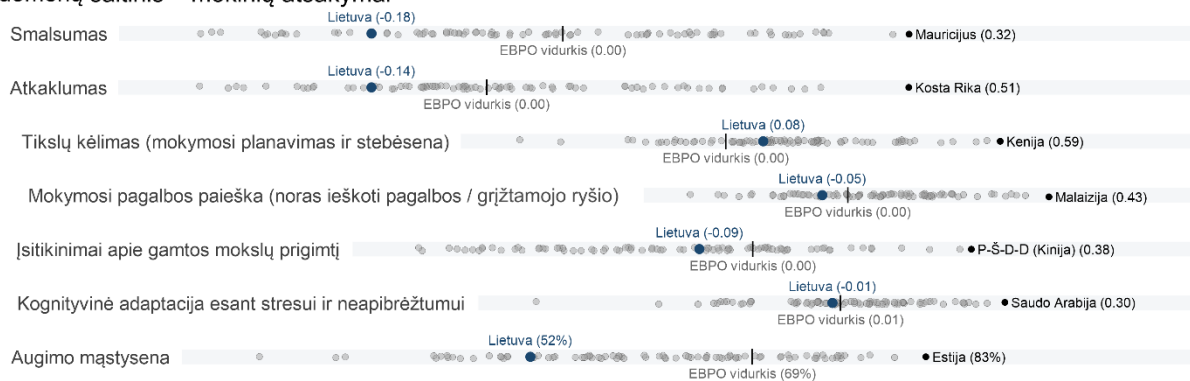
Mokinių, pasiekusių aukštesnį nei bazinį pasiekimų lygmenį, dalis (proc.)

* P-Š-D-D (Kinija): 4-i Kinijos miestai ir provincijos (Pekinas, Šanchajus, Džiangsu ir Džedziango).

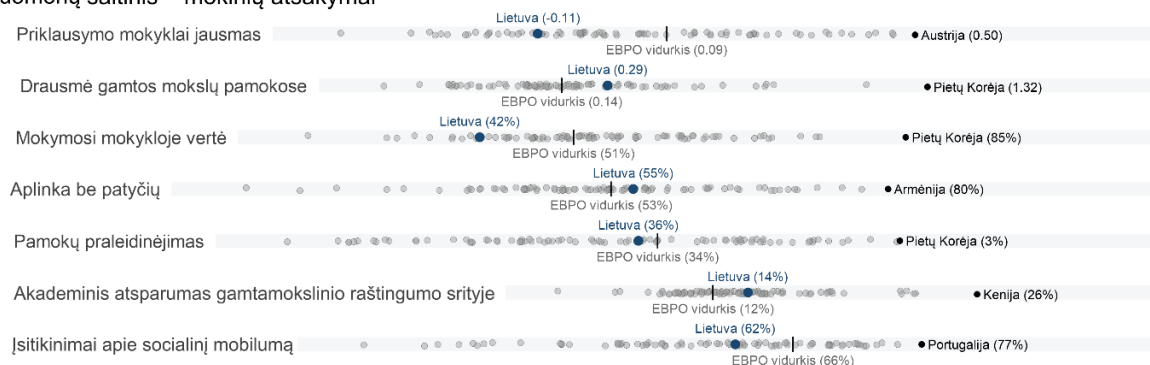
Mokinių įsitraukimas: požiūris į mokymąsi ir mokyklą

Duomenų šaltinis – mokinių atsakymai

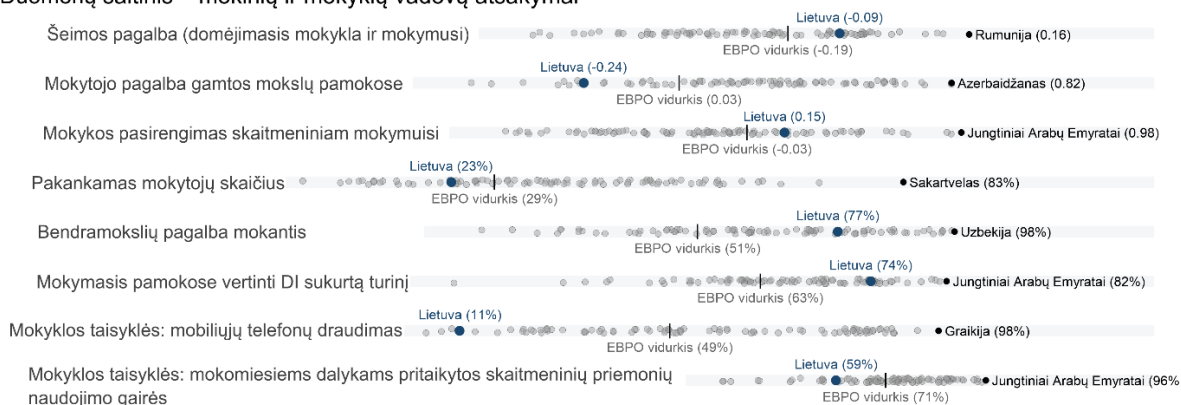
Saugi ir teisinga mokymosi aplinka

Duomenų šaltinis – mokinių atsakymai

Palaikanti aplinka šeimoje ir mokykloje

Duomenų šaltinis – mokinių ir mokyklų vadovų atsakymai

Pastabos. Dėl trūkstančių duomenų ne visos šalys ir ekonomikos įtrauktos į kiekvieną šios suvestinės grafiką. Kiekviename grafike pažymėta didžiausią atitinkamo rodiklio reikšmę pasiekusi šalis ar ekonomika ir EBPO šalių vidurkis. Pamokų praleidinėjimo rodiklio reikšmės išdėstytos mažėjimo tvarka, todėl dešinėje pateiktos reikšmės rodo mažesnę pamokų praleidinėjimo lygį.

Remiantis mokinių ir mokyklų vadovų atsakymais apskaičiuotų rodiklių skirtumus tarp šalių reikėtų vertinti atsargiai, nes jie gali atspindėti atsakymų teikimo skirtumus, o ne tikruosius esminius skirtumus. Šiems rodikliams įtakos gali turėti neatsakinėjimo lygis, kultūriniai skirtumai ir skirtingas klausimų interpretavimas.

Apibrėžimai. Vertės, kurios pateiktos ne procentine išraiška, atitinka klausimynų rodiklių vidutines vertes.

Procentinė išraiška:

Mokinių, pasiekusių aukštesnį nei bazinį pasiekimų lygmenį, dalis (proc.): gamtamokslinio, matematinio raštingumo ir skaitymo gebėjimų srityse atitinka 2 ar aukštesnį pasiekimų lygmenį, arba mokiniai, kurių informacinio problemų sprendimo rezultatai atitinka 3 ar aukštesnį pasiekimų lygmenį.

Augimo mąstysena: mokinių, nesutinkančių arba visiškai nesutinkančių su teiginiu „Jūs turite tam tikrų protinių gabumų ir nelabai galite tai pakeisti“, dalis (proc.); *Mokymosi mokykloje vertė:* mokinių, nesutinkančių arba visiškai nesutinkančių su teiginiu „Mokykloje manęs beveik nepaaušė suaugusiųjų gyvenimui, kurį reikės gyventi baigus mokyklą“, dalis (proc.); *Aplinka be patyčių:* mokinių, nurodžiusių, kad niekada nėra patyrę nė vienos iš penkių išvardytų patyčių formų, dalis (proc.); *Pamokų praleidinėjimas:* mokinių, nurodžiusių, kad per pastarąsias dvi savaites iki PISA tyrimo praleido bent vieną pamoką arba dieną, dalis (proc.); *Akademiniis atsparumas gamtamokslinio raštingumo srityje:* mokinių, kurie pagal PISA socialinio, ekonominio ir kultūrinio (SEK) statuso indeksą savo šalyje patenka į žemiausią ketvirtį, tačiau pagal gamtamokslinio raštingumo pasiekimus – į aukščiausią ketvirtį, dalis (proc.); *Įsitikinimai apie socialinį mobilumą:* mokinių, nesutinkančių arba visiškai nesutinkančių su teiginiu „Savo statuso visuomenėje Jūs negalite pernelyg pakeisti“, dalis (proc.); *Pakankamas mokytojų skaičius:* mokinių, besimokančių mokyklose, kurių vadovai nurodė, jog mokykloje proceso visiškai netrikdo mokytojų trūkumas, dalis (proc.); *Bendramokslų pagalba mokantis:* mokinių, besimokančių mokyklose, kurių vadovai nurodė, jog mokykloje mokiniai padeda vieni kitiems mokytis (*peer-to-peer tutoring*), dalis (proc.); *Mokymasis pamokose vertinti DI sukurtą turinį:* mokinių, nurodžiusių, kad per pamokas kartais, dažnai arba labai dažnai vertina dirbtinio intelekto pokalbių robotų (pvz., „ChatGPT“) generuojamos informacijos kokybę, dalis (proc.); *Mokyklos taisyklės: mobiliųjų telefonų draudimas:* mokinių, besimokančių mokyklose, kurių vadovai nurodė, jog mokyklos teritorijoje draudžiama naudotis mobiliaisiais telefonais, dalis (proc.); *Mokyklos taisyklės: mokomiesiems dalykams pritaikytos skaitmeninių priemonių naudojimo gairės:* mokinių, besimokančių mokyklose, kurių vadovai nurodė, jog mokykloje yra nustatytos oficialios skaitmeninių priemonių naudojimo mokant ir mokantis konkrečių dalykų gairės, dalis (proc.).

Šaltinis: [Figure I.1.2](https://www.oecd.org/en/data/dashboards/pisa-education-and-skills.html), interaktyvus paveikslas: <https://www.oecd.org/en/data/dashboards/pisa-education-and-skills.html>

Pastabos dėl PISA 2025 duomenų kokybės

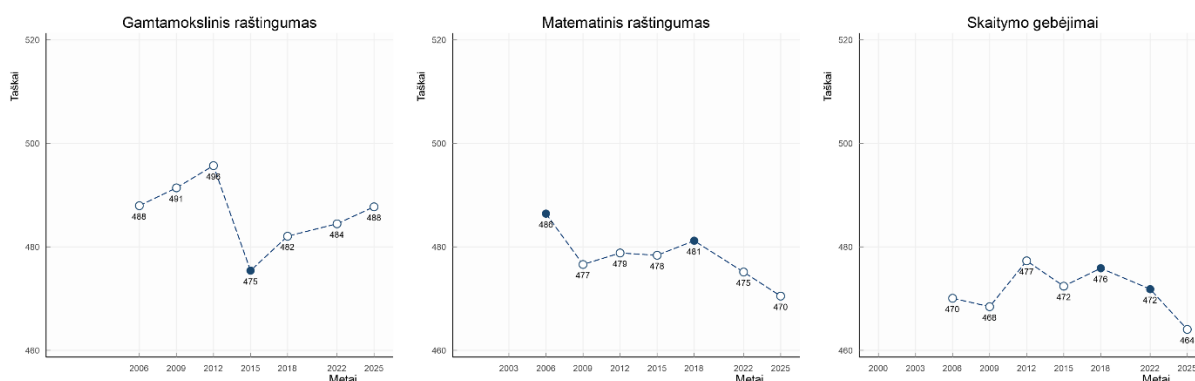
Šis PISA tyrimo ciklas apima 91 šalies duomenis. Daugumos šalių duomenys atitiko PISA techninius standartus, tačiau keliais atvejais ne visi reikalavimai buvo įvykdyti. Šioje apžvalgoje žvaigždute (*) pažymėtų šalių rezultatus reikėtų interpretuoti atsargiau, nes neįvykdžius vieno ar kelių PISA imties standartų reikalavimų, šių rezultatų neapibrėžtumas gali būti didesnis arba rezultatai gali būti šališki. Daugiau informacijos galima rasti: Reader's Guide in *PISA 2025 Results, Volume I* and Chapter 18 (Data Adjudication) in the *PISA 2025 Technical Report*.

Visi Lietuvos duomenys atitiko PISA nustatytus kokybės standartus ir buvo pripažinti tinkamais naudoti analizei ir ataskaitoms.

Lietuvos penkiolikmečių mokinių pasiekimai PISA tyrime

Gamtamokslinio raštingumo, matematinio raštingumo ir skaitymo gebėjimų rezultatų kaitos tendencijos

2 paveikslas. Gamtamokslinio raštingumo, matematinio raštingumo ir skaitymo gebėjimų rezultatų kaitos tendencijos

Pastaba. Balti skrituliukai žymi vidutinius rezultatus, kurie statistiškai reikšmingai nesiskiria nuo PISA 2025 vidurkio.

Šaltinis: [Table I.B1.2a.36–38](#), interaktyvus paveikslas: <https://www.oecd.org/en/data/dashboards/pisa-education-and-skills/performance-trends.html>

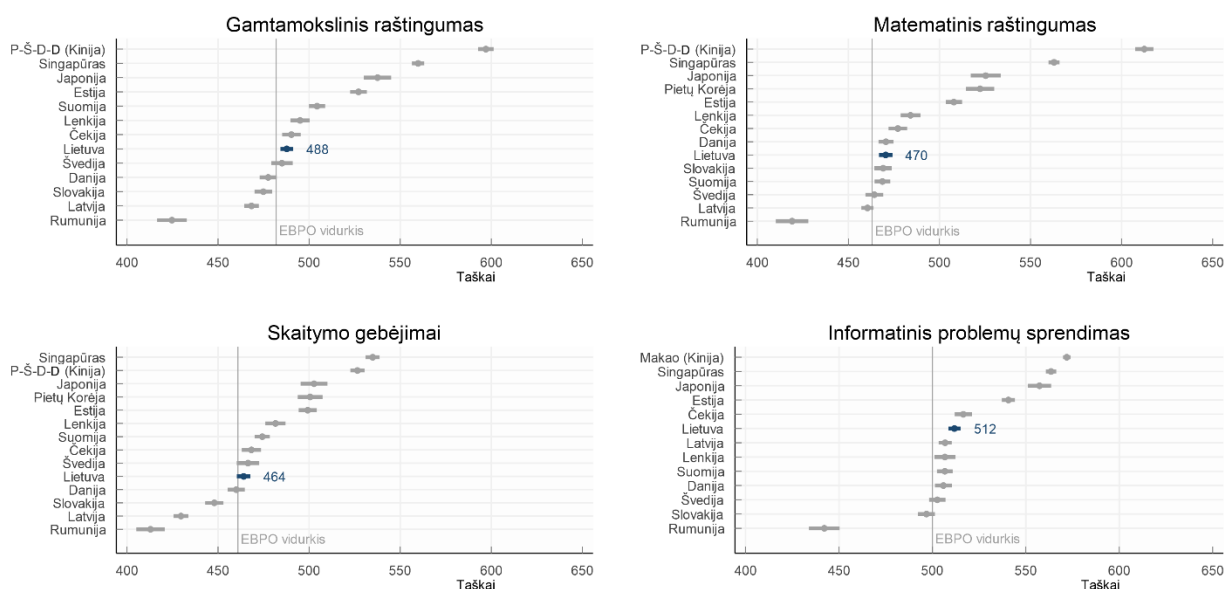
- 2025 m. Lietuvos matematinio ir gamtamokslinio raštingumo rezultatų vidurkis išliko maždaug toks pat kaip ir 2022 m., skaitymo gebėjimų rezultatai buvo žemesni negu 2022 m.
- Gamtamokslinio raštingumo rezultatai 2025 m. buvo aukštesni negu prieš dešimtmetį (2015 m.).
- 2022–2025 m. laikotarpiu skaitymo gebėjimų, matematinio ir gamtamokslinio raštingumo srityse atotrūkis tarp daugiausia baltų surinkusių mokinių (10 proc. mokinių, kurių rezultatai yra aukščiausi) ir silpniausių mokinių (10 proc. mokinių, kurių rezultatai yra žemiausi) reikšmingai nepakito.
- Palyginti su 2015 m., bazinio pasiekimų lygmens (2 pasiekimų lygmens) nepasiekusių mokinių dalis skaitymo gebėjimų ir matematinio raštingumo srityse reikšmingai nepasikeitė, o bazinio lygmens nepasiekusių mokinių dalis gamtamokslinio raštingumo srityje sumažėjo penkiais procentiniais punktais.

Lietuvos mokinių pasiekimai tarptautiniame kontekste

- Lietuvos mokinių matematinio ir gamtamokslinio raštingumo rezultatai yra aukštesni už EBPO šalių vidurkį, skaitymo gebėjimų rezultatai yra artimi EBPO šalių vidurkiui (3 paveikslas).
- Palyginti su EBPO šalių vidurkiu, mažesnė Lietuvos mokinių dalis bent vienoje srityje pademonstravo labai aukštus rezultatus (pasiekė 5 arba 6 pasiekimų lygmenį), tačiau kartu didesnė dalis mokinių nei vidutiniškai EBPO šalyse pasiekė bent bazinį pasiekimų lygmenį (2 arba aukštesnį lygmenį) visose trijose srityse (4 paveikslas).
- Lietuvos mokinių informatinio problemų sprendimo gebėjimų vidurkis buvo aukštesnis negu EBPO šalių vidurkis (3 paveikslas).

3 paveikslas. Vidutiniai gamtamokslinio raštingumo, matematinio raštingumo, skaitymo gebėjimų ir informatinio problemų sprendimo gebėjimų rezultatai

Lietuva, EBPO šalių vidurkis ir pasirinktos lyginamosios šalys

Pastabos. Tarp lyginamųjų šalių yra šešios aukščiausius rezultatus tarp visų tyrime dalyvavusių šalių pasiekusios šalys ir aukščiausius rezultatus pasiekusios EBPO šalys. Palyginimus su kitomis PISA 2025 tyrime dalyvavusiomis šalimis žr. prie šaltinių nurodytose lentelėse.

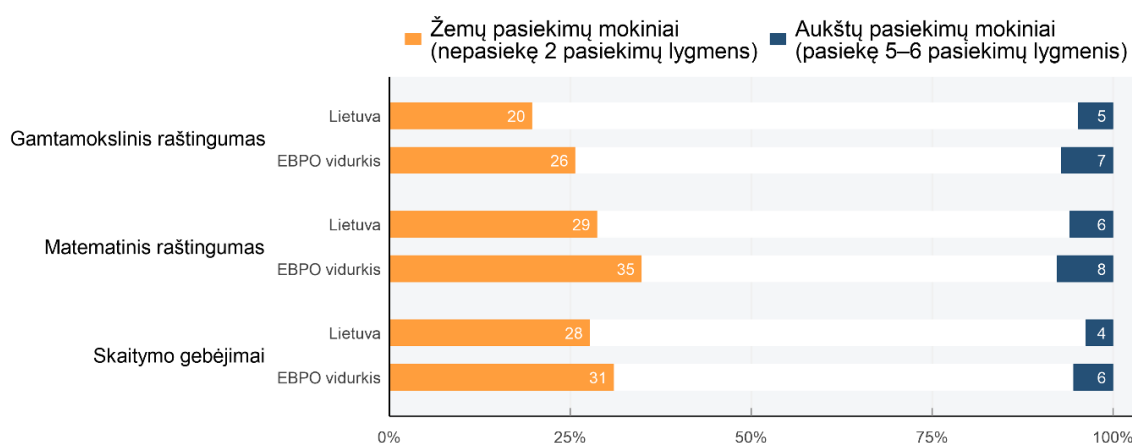
Už taškinį žymeklių į šalis besitęsiančios horizontalios linijos nurodo vidutinių įverčių paklaidas (95 % pasikliautinasis intervalas).

Šaltiniai: [Table I.B1.2a.1–3](#) ir [Table I.2.1, I.2.4, I.2.o1, I.2.o2](#)

Gamtamokslinio raštingumo rezultatai – ką mokiniai žino ir moka gamtamokslinio raštingumo srityje?

4 paveikslas. Penkiolikmečių gamtamokslinio raštingumo, matematinio raštingumo ir skaitymo gebėjimų pasiekimai

Lietuva ir EBPO šalių vidurkis

Šaltinis: [Table I.B1.2a.10–12](#)

- Gamtamokslinio raštingumo srityje 80 proc. Lietuvos mokinių pasiekė 2 ar aukštesnį pasiekimų lygmenį (EBPO šalių vidurkis – 74 proc.). Šį lygmenį pasiekę mokiniai geba atpažinti teisingą žinomų mokslinių reiškinių paaiškinimą ir gali pasinaudoti šiomis žiniomis, kad nesudėtingais atvejais nustatytų, ar išvada pagrįsta pateiktais duomenimis. Šalyse, kurių penkiolikmečiai mokiniai pademonstravo aukščiausius rezultatus – P-Š-D-D (Kinijoje), Makao (Kinijoje), Singapūre, Estijoje, Japonijoje, Taivane ir Korėjoje (išvardyta rezultatų mažėjimo tvarka) – šį arba aukštesnį pasiekimų lygmenį pasiekė daugiau negu 85 proc. mokinių.
- Lietuvoje 5 proc. mokinių pademonstravo aukščiausius gamtamokslinio raštingumo rezultatus, t. y. pasiekė 5 arba 6 pasiekimų lygmenį (EBPO šalių vidurkis – 7 proc.). Šie mokiniai geba kūrybiškai ir savarankiškai taikyti gamtos mokslų žinias įvairiose situacijose (taip pat ir nežinomose).

Matematinio raštingumo rezultatai – ką mokiniai žino ir moka matematinio raštingumo srityje?

- Matematinio raštingumo srityje Lietuvoje 71 proc. mokinių pasiekė 2 ar aukštesnį pasiekimų lygmenį (EBPO vidurkis – 65 proc.). Šį lygmenį pasiekę mokiniai gali interpretuoti ir be tiesioginių nurodymų atpažinti, kaip galima matematiškai pavaizduoti paprastą situaciją (pvz., palyginti dviejų alternatyvių maršrutų atstumą arba perskaičiuoti kainas kita valiuta).
- Aukščiausius matematinio raštingumo pasiekimų lygmenis (5 arba 6 lygmenį) pasiekė maždaug 6 proc. Lietuvos mokinių (EBPO vidurkis – 8 proc.). Aukščiausius lygmenis pasiekusių mokinių daugiausia buvo septyniose Azijos šalyse: P-Š-D-D (Kinijoje) (54 proc.), Singapūre (37 proc.), Taivane (32 proc.), Makao (Kinijoje) (29 proc.), Korėjoje (23 proc.), Japonijoje (22 proc.) ir Honkonge (Kinijoje) (21 proc.). Šiuos lygmenis pasiekę mokiniai geba matematiškai modeliuoti sudėtingas situacijas, pasirinkti tinkamas problemų sprendimo strategijas, jas palyginti ir įvertinti.

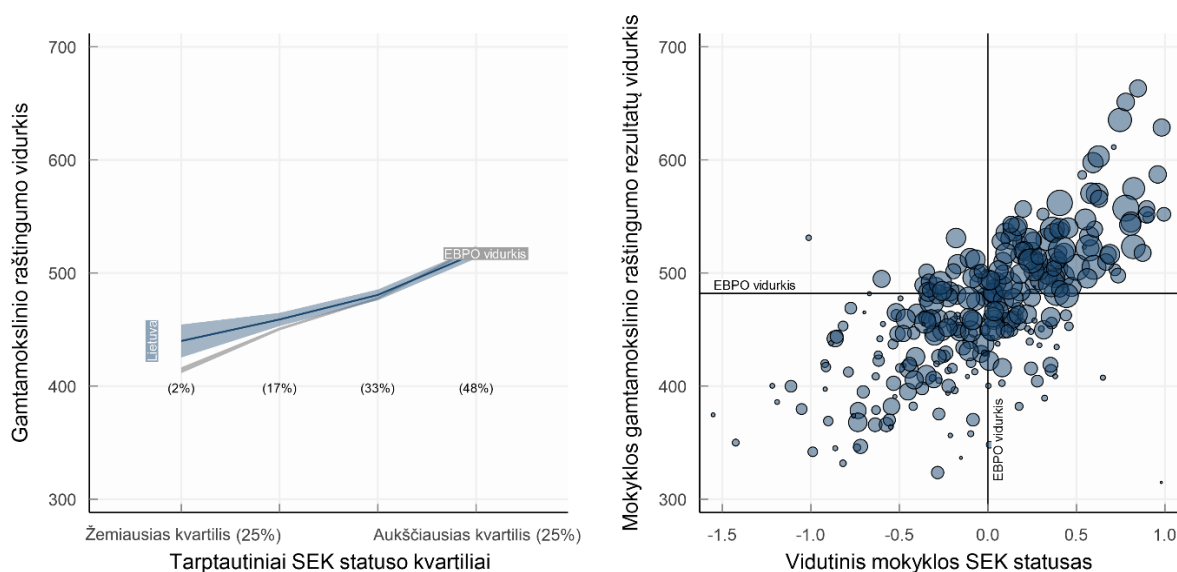
13-oje iš 91-os PISA tyrime dalyvavusios šalies daugiau nei 10 proc. mokinių pasiekė 5 arba 6 matematinio raštingumo pasiekimų lygmenį.

Skaitymo gebėjimų rezultatai – ką mokiniai moka ir supranta?

- 72 proc. Lietuvos mokinių pasiekė 2 ar aukštesnį skaitymo gebėjimų lygmenį (EBPO vidurkis – 69 proc.). Šį lygmenį pasiekę mokiniai geba nustatyti pagrindinę apimties teksto mintį, rasti informaciją pagal nurodytus aiškius, nors kartais ir sudėtingus kriterijus, vadovaudamiesi aiškiais nurodymais gali apmąstyti teksto tikslą ir formą. Bazinį skaitymo gebėjimų lygmenį (2 ar aukštesnį) pasiekusių penkiolikmečių mokinių dalis svyravo nuo 93 proc. P-Š-D-D (Kinijoje) iki 4 proc. Ruandoje.
- Lietuvoje 4 proc. mokinių pasiekė 5 ar aukštesnį skaitymo gebėjimų lygmenį (EBPO vidurkis – 6 proc.). Šį lygmenį pasiekę mokiniai geba suprasti ilgus tekstus, abstrakčias arba nelogiškas (prieštaraujančias intuicijai) sąvokas ir, remdamiesi netiesioginėmis užuominomis, susijusiomis su informacijos turiniu ar šaltiniu, atskirti faktus nuo nuomonės.

Lietuvos mokinių pasiekimų atotrūkis

5 paveikslas. Gamtamokslinio raštingumo rezultatai ir mokinių bei mokyklų socialinis ir ekonominis statusas (SEK)

Šaltiniai: [Table I.B1.2b.7](#) ir [Table I.B1.2b.11](#), taip pat [OECD, PISA 2025 Duomenų bazė](#).

Pastabos. Kairėje pateiktoje diagramoje Lietuvos skirtingo socialinio ir ekonominio statuso mokinių gamtamokslinio raštingumo pasiekimai lyginami su tokio paties socialinio ir ekonominio statuso mokinių pasiekimų vidurkiu EBPO šalyse. Patamsinta sritis rodo neapibrėžtumo matą (ar vidutinių įverčių paklaidas) (95 % pasikliautinis intervalas). Diagramoje pateikti procentai rodo, kokia Lietuvos mokinių dalis (proc.) patenka į kiekvieną tarptautinį socialinio ir ekonominio statuso kvartilį.

Dešinėje pateiktoje diagramoje vaizduojami PISA tyrime dalyvavusių mokyklų rezultatai ir vidutinis jų mokinių socialinis ir ekonominis statusas (pateikiamos tik tos mokyklos, kuriose mokosi modalinės penkiolikmečių klasės mokiniai). Taškų dydis proporcingas penkiolikmečių mokinių, kuriems atstovauja kiekviena mokykla, skaičiui.

Socialinė, ekonominė, kultūrinė mokinio aplinka ir pasiekimai

- PISA tyrime socialinio, ekonominio ir kultūrinio statuso (SEK) indeksas apskaičiuojamas taip, kad visi PISA testą atliekantys mokiniai, nepriklausomai nuo šalies, kurioje jie gyvena, galėtų būti priskirti tai pačiai (vieningai) socialinio, ekonominio ir kultūrinio statuso skalei. Tai reiškia, kad šį SEK statuso indeksą galima naudoti lyginant skirtingose šalyse gyvenančių panašios socialinės ir ekonominės padėties mokinių rezultatus. Lietuvoje 48 proc. mokinių (didžiausia šalies mokinių dalis) pateko į aukščiausią tarptautinės SEK skalės ketvirtį, t. y. buvo tarp palankiausias sąlygas turinčių mokinių, kurie 2025 m. atliko PISA testą. Šios grupės mokinių gamtamokslinio raštingumo rezultatų vidurkis buvo 518 taškai. Singapūre, Taivane ir Makao (Kinija) panašioje socialinėje, ekonominėje ir kultūrinėje aplinkoje gyvenantys mokiniai paprastai pasiekia gerokai aukštesnį rezultatą.
- Remiantis SEK indeksu, kiekvienos PISA tyrime dalyvaujančios šalies mokiniai gali būti suskirstyti į keturias vienodo dydžio grupes (I–IV SEK statuso ketvirčius) – nuo esančių palankiausioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje iki esančių nepalankiausioje. Į kiekvieną grupę patenka 25 proc. atitinkamos šalies penkiolikmečių mokinių. Lietuvoje palankiausioje padėtyje esančių mokinių (SEK statuso I ketvirčio) matematikos rezultatai buvo 92 balais aukštesni už nepalankiausioje padėtyje esančių mokinių (SEK statuso IV ketvirčio) rezultatus. Šis palankiausio ir nepalankiausio SEK statuso mokinių pasiekimų skirtumas panašus į vidutinį skirtumą tarp šių dviejų grupių EBPO šalyse (93 taškai).
- Per 2015–2025 m. laikotarpį gamtamokslinio raštingumo pasiekimų atotrūkis tarp palankiausioje ir nepalankiausioje SEK aplinkoje gyvenančių mokinių (t. y. priklausančių atitinkamai I ir IV SEK statuso ketvirčių grupėms) ir Lietuvoje, ir vidutiniškai EBPO šalyse **sumažėjo**. Per šį laikotarpį nepalankiausioje SEK aplinkoje gyvenančių mokinių pasiekimai pagerėjo, tačiau palankiausioje SEK aplinkoje gyvenančių mokinių išliko stabilūs.
- Visose PISA tyrime dalyvaujančiose šalyse ir ekonomikos SEK statusas yra mokinių gamtos mokslų pasiekimus lemiantis veiksnys. 2025 m. tyrime PISA socialinis, ekonominis ir kultūrinis statusas gali paaiškinti 8 proc. Lietuvos mokinių gamtamokslinio raštingumo pasiekimų skirtumų (palyginti su 12 proc. vidutiniškai EBPO šalyse).
- Lietuvoje maždaug 14 proc. nepalankioje SEK aplinkoje (I SEK ketvirtis) esančių mokinių sugebėjo pasiekti aukščiausią gamtamokslinio raštingumo rezultatų ketvirtį. Šiuos mokinius galima laikyti akademiškai atspariais, nes, nepaisant nepalankių socialinių ir ekonominių sąlygų, jie pasiekė aukščiausius akademinis rezultatus, palyginti su kitais šalies mokiniais. Visose EBPO šalyse vidutiniškai 12 proc. nepalankioje SEK aplinkoje esančių mokinių pasiekė aukščiausią gamtamokslinio raštingumo rezultatų ketvirtį savo šalyje.

Mokinių požiūris į mokymąsi ir mokyklą

Mokinių smalsumas, atkaklumas ir mokymosi mokykloje vertė

- 65 proc. Lietuvos mokinių sutiko arba visiškai sutiko, kad juos domina daug skirtingų dalykų (EBPO šalių vidurkis – 73 proc.). Taip pat 49 proc. mokinių nurodė dedantys papildomų pastangų, jeigu dirbti tampa sudėtinga (EBPO šalių vidurkis – 60 proc.). 27 proc. Lietuvos mokinių sutiko ar visiškai sutiko, kad mokykla yra laiko švaistymas (EBPO šalių vidurkis – 24 proc.).
- 2022–2025 m. laikotarpiu šios mokinių nuostatos Lietuvoje šiek tiek kito. Mokinių, nurodžiusių, kad juos domina daug skirtingų dalykų, dalis sumažėjo 6,7 procentiniais punktais; mokinių, dedančių papildomų pastangų, kai dirbti tampa sudėtinga, dalis sumažėjo 2,7 procentiniais punktais. Minėtu laikotarpiu mokinių, manančių, kad mokykla yra laiko švaistymas, dalis nepakito.

- Smalsumas, atkaklumas ir mokymosi mokykloje vertės suvokimas dažniausiai siejami su aukštesniais gamtamokslinio raštingumo rezultatais. Lietuvoje, atsižvelgus į mokinių ir mokyklų socialinį ir ekonominį statusą, smalsumo indeksui padidėjus vienu vienetu, gamtos mokslų rezultatai yra 18 taškų (EBPO šalyse – vidutiniškai 19 taškų), o atkaklumo indeksui padidėjus vienu vienetu – 12 taškų aukštesni (EBPO šalyse – vidutiniškai 13 taškų). Mokiniai, pozityviau vertinantys mokyklą ir nesutinkantys, kad mokykla yra laiko švaistymas, linkę demonstruoti 25 taškais (EBPO šalyse vidutiniškai 27 taškais) aukštesnius gamtos mokslų rezultatus negu mokiniai, manantys, jog mokykla yra laiko švaistymas.

Mokinių požiūris į mokymąsi

- 2025 m. PISA tyrimo metu mokinių taip pat buvo klausiama ir apie kitas jų nuostatas mokymosi atžvilgiu. Pavyzdžiui 52 proc. Lietuvos mokinių būdinga augimo mąstysena (EBPO šalių vidurkis – 69 proc.), t. y. jie mano, kad intelektą galima lavinti dirbant, dedant pastangų ir gaunant grįžtamąjį ryšį. Vidutiniškai EBPO šalyse mokinių, kuriems būdinga augimo mąstysena, gamtamokslinio raštingumo rezultatai yra 28 taškais aukštesni negu mokinių, kuriems būdinga nekintanti mąstysena. Lietuvoje, atsižvelgus į mokinių ir mokyklų socialinį ir ekonominį statusą, šis skirtumas yra –8 taškai.
- PISA 2025 tyrimo rezultatai rodo, kad mokinių savireguliacinius (angl. *self-regulated*) ir mokymosi tikslų kėlimo gebėjimus dar galima tobulinti. Pavyzdžiui, tik maždaug 44 proc. Lietuvos mokinių nurodo, kad jie dažnai ar labai dažnai planuoja savo mokymąsi; 45 proc. mokinių užduoda sau klausimų apie mokomąją medžiagą, kad pasitikrintų, ar viską suprato (vidutiniškai EBPO šalyse – atitinkamai 37 proc. ir 49 proc.).
- Autonomiškas, savireguliacinio mokymosi gebėjimų turintis besimokantysis žino, kada ir kur kreiptis pagalbos. PISA 2025 m. tyrimo rezultatai rodo, kad daugumoje šalių mokiniai, atlikdami mokyklinės užduotis, yra linkę kreiptis pagalbos į mokytojus ir bendraklasius. Lietuvoje 77 proc. mokinių nurodo, kad prireikus pagalbos kreipiasi į mokytojus, o 83 proc. mokinių, kai ko nors nesupranta, kreipiasi į bendraklasius (EBPO šalių vidurkiai – atitinkamai 77 proc. ir 82 proc.).
- Lietuvoje savireguliacinio mokymosi strategijos – tikslų kėlimas ir pagalbos ieškojimas – yra teigiamai susiję su gamtamokslinio raštingumo rezultatais (atsižvelgus į mokinių ir mokyklų socialinį ir ekonominį statusą). Tikslų kėlimo indeksui padidėjus vienu vienetu gamtos mokslų rezultatai yra aukštesni 5 taškais (EBPO šalių vidurkis – 3 taškai). Pagalbos paieškos indeksui padidėjus vienu vienetu gamtos mokslų rezultatai yra aukštesni 6 taškais (EBPO šalių vidurkis – 6 taškai).

Mokymosi aplinka Lietuvoje

Žmogiškųjų ir materialinių išteklių trūkumas, mokyklų vadovų vertinimu

- 2025 m. Lietuvoje 30 proc. mokinių mokėsi mokyklose, kurių vadovai nurodė, jog jų mokyklose mokymo procesą bent iš dalies (gana ženkliai arba labai daug) trikdo mokytojų trūkumas (EBPO šalių vidurkis – 39 proc.), o 16 proc. – mokyklose, kurių vadovai teigė, kad jų mokyklose mokymo procesą bent iš dalies (gana ženkliai arba labai daug) trikdo mokinio padėjėjų trūkumas (EBPO šalių vidurkis – 39 proc.). Palyginti su 2022 m., Lietuvoje mokytojų trūkumo kaip mokymo proceso trikdžio rodmuo reikšmingai nepakito.
- PISA 2025 tyrimo duomenys rodo, kad daugumoje šalių materialinių išteklių trūkumas tebėra aktuali problema. Lietuvoje 53 proc. mokinių mokėsi mokyklose, kurių vadovai nurodė, jog mokymo procesą bent iš dalies (gana ženkliai arba labai daug) trikdo mokymo priemonių (pvz., vadovėlių, IT įrangos, laboratorinių arba bibliotekos išteklių) trūkumas, o 27 proc. – mokyklose, kurių vadovai

teigė, jog mokymo procesą bent iš dalies (gana ženkliai arba labai daug) trikdo fizinės infrastruktūros (pvz., pastatų, žemės, šildymo ir vėsinimo įrangos, apšvietimo arba akustinių sistemų) trūkumas. 2022 m. tokių mokinių dalis atitinkamai buvo 10 proc. ir 20 proc.

Skaitmeniniai ištekliai

- Lietuvos mokiniai nurodė, kad mokykloje skaitmeniniais įrenginiais mokymosi tikslais naudojasi vidutiniškai 1,9 val. per dieną (EBPO šalių vidurkis – 1,7 val.). Nemažai laiko mokykloje skaitmeniniais įrenginiais naudojamas ir su mokymusi nesusijusiai veiklai: Lietuvos mokiniai nurodė, kad laisvalaikio mokykloje jais naudojasi vidutiniškai 1,1 val. per dieną (EBPO šalių vidurkis toks pat – 1,1 val.).
- 27 proc. Lietuvos mokinių nurodė, kad per daugumą arba per visas gamtos mokslų pamokas jų bendraklasių dažnai išblaško naudojimas skaitmeniniais įrenginiais (EBPO šalių vidurkis panašus – 28 proc.). Vidutiniškai EBPO šalyse mokinių, nurodžiusių, kad per gamtos mokslų pamokas jų dėmesį blaško skaitmeninių įrenginių naudojimas, gamtamokslinio raštingumo rezultatai yra 11 taškų žemesni negu tų mokinių, kurie nurodė, jog skaitmeniniai įrenginiai jų dėmesio neblaško. Lietuvoje šis skirtumas yra 8 taškai (atsižvelgus į mokinių ir mokyklų socialinį ir ekonominį statusą).
- Vidutiniškai EBPO šalyse mokiniai, besimokantys mokyklose, kurių teritorijoje yra draudžiama naudotis mobiliaisiais telefonais, apie 13 proc. rečiau nurodo, kad naudojimas skaitmeniniais įrenginiais blaško jų dėmesį. 2025 m. Lietuvoje tokiose mokyklose mokėsi 11 proc. mokinių (EBPO šalių vidurkis – 49 proc.). Ši dalis buvo panaši į 2022 m. PISA tyrime nustatytą dalį – tuomet tokiose mokyklose mokėsi 8 proc. Lietuvos mokinių (EBPO šalių vidurkis – 34 proc.).
- Daugumoje šalių mokiniai mokyklinėms užduotims atlikti naudoja dirbtinio intelekto (DI) pokalbių programėles (ar robotus), o tai kelia naujus iššūkius ir atveria naujas mokymosi galimybes. Lietuvoje 53 proc. mokinių nurodė, kad bent vieną kartą per savaitę naudojasi DI pokalbių robotais kaip pagalbine mokymosi priemone (EBPO šalių vidurkis – 46 proc.). Mokiniai DI taip pat dažnai naudojami, atlikdami pirminę informacijos paiešką nauja tema (Lietuvoje – 30 proc., EBPO – 31 proc.), apibendrinami tekstą, kurį turėjo perskaityti (atitinkamai 33 proc. ir 30 proc.) ir rengdami rašymo užduočių juodraščius (atitinkamai 33 proc. ir 29 proc.). Tik 9 proc. mokinių nurodė, jog niekada arba beveik niekada nesinaudoja DI pokalbių robotais jokioms PISA tyrime minimoms mokyklinėms veikloms atlikti (EBPO šalių vidurkis – 14 proc.).

Patyčios

- 2025 m. 18 proc. Lietuvos mokinių nurodė bent kelis kartus per mėnesį ar dažniau patyrę bent vienos formos patyčias (EBPO šalių vidurkis – 20 proc.). Nuo 2022 iki 2025 m. patyčių paplitimas padidėjo – tokia pati tendencija nustatyta ir daugumoje PISA tyrime dalyvavusių šalių. Šis padidėjimas yra priešingas 2018–2022 m. laikotarpiu Lietuvoje fiksuotam patyčių paplitimo mažėjimui. Ankstesnio laikotarpio patyčių paplitimo sumažėjimas greičiausiai buvo susijęs su užsitęsusiu COVID-19 sukeltų trikdžių poveikiu.
- Kibernetinės patyčios, palyginti su kitomis patyčių formomis, yra mažiau paplitusios, tačiau jas patyrusių mokinių pasiekimai paprastai būna gerokai žemesni. Lietuvoje 4 proc. mokinių nurodė, kad per 12 mėnesių iki PISA tyrimo bent kelis kartus per mėnesį be jų sutikimo internete apie juos buvo paskelbta juos trikdanti informacija (EBPO šalių vidurkis – 3 proc.). Šių mokinių gamtamokslinio raštingumo rezultatai buvo vidutiniškai 41 tašku žemesni negu kitų mokinių.

Mokytojo pagalba ir drausmė per gamtos mokslų pamokas

- Lietuvoje 48 proc. PISA tyrime dalyvavusių mokinių teigė, kad daugumoje gamtos mokslų pamokų mokytojas domisi kiekvieno mokinio mokymusi (EBPO šalių vidurkis – 69 proc.), 57 proc. mokinių nurodė, kad mokytojas aiškina tol, kol mokiniai supranta (EBPO šalių vidurkis – 66 proc.), 63 proc. – kad prireikus mokytojas suteikia mokiniams papildomą pagalbą (EBPO šalių vidurkis – 73 proc.). 2015 m. atitinkami rodikliai Lietuvoje buvo 63 proc., 70 proc. ir 76 proc.
- 2025 m. drausmė per gamtos mokslų pamokas tebėra aktualus iššūkis daugelyje šalių: apie 18 proc. Lietuvos mokinių nurodė, kad visose arba daugumoje pamokų jie negali sklandžiai dirbti (EBPO šalių vidurkis – 19 proc.), 24 proc. – kad visose arba daugumoje pamokų klasėje triukšmaujama ir būna netvarka (EBPO šalių vidurkis – 31 proc.), 29 proc. – kad visose arba daugumoje pamokų mokiniai neklauso, ką kalba mokytojas (EBPO šalių vidurkis – 29 proc.).
- 2015–2025 m. laikotarpiu drausmės pamokų metu ir mokytojo pagalbos gamtos mokslų pamokose rodikliai daugumoje EBPO šalių pagerėjo. Lietuvoje per šį laikotarpį pagerėjo tik drausmės pamokose rodiklis, o mokytojo pagalbos rodiklis sumažėjo. Palyginti su 2015 m., šalyse, kuriose drausmės per pamokas rodiklis pagerėjo, gamtamokslinio raštingumo rezultatai išliko stabilūs arba pagerėjo.

Tėvų įsitraukimas ir pagalba

- 2022–2025 m. laikotarpiu Lietuvoje ir beveik visose PISA tyrime dalyvavusiose šalyse mokiniams teikiama šeimos pagalba reikšmingai sumažėjo. 2025 m. 68 proc. Lietuvos mokinių nurodė, kad jų tėvai ar globėjai bent kartą per savaitę paklausia, ką jie veikė mokykloje, o 53 proc. – kad bent kartą per savaitę su jais kalbasi apie mokykloje kylančias problemas. 2022 m. tokių mokinių atitinkamai buvo 76 ir 65 proc.

Pamokų praleidinėjimas ir vėlavimas

- 2025 m. Lietuvoje apie 18 proc. mokinių nurodė per dvi savaites iki PISA tyrimo praleidę bent vieną mokymosi mokykloje dieną (EBPO šalių vidurkis – 22 proc.), 32 proc. – praleido bent vieną pamoką (EBPO šalių vidurkis – 24 proc.), o 46 proc. – vėlavo į mokyklą (EBPO šalių vidurkis – 50 proc.). 2022 m. PISA tyrimo metu taip nurodžiusių mokinių Lietuvoje buvo atitinkamai 18 proc., 31 proc. ir 44 proc., o 2018 m. – 28 proc., 42 proc. ir 50 proc.

Mokinių pasirengimas aplinkosaugos iššūkiams

- 80 proc. Lietuvos mokinių pasiekė ne žemesnį kaip bazinį aplinkosaugos srities pasiekimų lygmenį (2 pasiekimų lygmuo). Vidutiniškai EBPO šalyse šį pasiekimų lygmenį pasiekia 74 proc., o septyniose šalyse – daugiau nei 85 proc. mokinių.
- PISA 2025 rezultatai rodo, kad daugumoje švietimo sistemų mokiniams būdingos tvirtos aplinkai palankios nuostatos, tačiau mažesnė jų dalis pasitiki savo gebėjimu veiksmingai bendradarbiauti. Lietuvoje 83 proc. mokinių tiki galintys daryti teigiamą poveikį aplinkai (EBPO šalių vidurkis – 81 proc.), 84 proc. mano, kad veikiant kartu galima išspręsti aplinkosaugos problemas (EBPO vidurkis – 82 proc.), 72 proc. nurodo žinantys, kaip bendradarbiauti su kitais, kad darytų teigiamą poveikį aplinkai (EBPO šalių vidurkis – 68 proc.).
- 51 proc. Lietuvos mokinių nurodė, kad jie yra šiek tiek arba labai suinteresuoti prisidėti prie aplinkos apsaugos savo būsimame darbe (EBPO šalių vidurkis – 62 proc.).
- Dauguma mokinių bent kartą per 12 mėnesių iki PISA tyrimo buvo įsitraukę į įvairias su aplinkosauga susijusias veiklas. Vidutiniškai EBPO šalyse dažniausios įsitraukimo formos buvo

pokalbiai su draugais ir šeimos nariais apie tai, kaip daryti teigiamą poveikį aplinkai (Lietuvoje – 65 proc., EBPO šalių vidurkis – 56 proc.) ir produktų pasirinkimas, atsižvelgiant į jų tvarumą (Lietuvoje – 66 proc., EBPO šalių vidurkis – 54 proc.).

Informacija apie PISA tyrimą

Turinys

- PISA 2025 tyrimo pagrindinė sritis – gamtamokslinis raštingumas, papildomos sritys – matematinis raštingumas ir skaitymo gebėjimai. Tyrimas apima ir inovatyvią sritį – mokymasis skaitmeniniame pasaulyje. Šioje srityje vertinami mokinių informatinio problemų sprendimo gebėjimai ir gebėjimas savivaldžiai mokytis skaitmeninėje aplinkoje (angl. *self-directed learning*). Gamtamokslinio ir matematinio raštingumo, skaitymo gebėjimų bei informatinio problemų sprendimo rezultatai skelbiami 2026 m. rugsėjo 8 d., o mokinių savivaldaus mokymosi (angl. *students' self-directed learning*) – 2027 m.

Mokiniai

- 2025 m. PISA tyrime dalyvavo daugiau nei 760 000 mokinių, atstovaujančių maždaug 33 milijonams penkiolikmečių, besimokančių mokyklose 91-oje tyrime dalyvaujančioje šalyje.
- Lietuvoje tyrime dalyvavo 7 718 mokiniai iš 295 mokyklų. Jie atstovavo maždaug 28 700 penkiolikmečių mokinių (apie 94 proc. visų Lietuvos penkiolikmečių).
- PISA tiriamoji populiacija – tai mokiniai, kurių amžius tyrimo metu yra nuo 15 metų ir 3 mėnesių iki 16 metų ir 2 mėnesių. Šie mokiniai turi būti bent 6 metus mokęsi formalioje švietimo sistemoje. Šioje apžvalgoje jie vadinami penkiolikmečiais mokiniais.

Vertinimas

- Mokiniais buvo pateikti du valandos trukmės testai, kurių kiekvienas buvo skirtas vienai tiriamajai sričiai. Skirtingiems mokiniams buvo pateikiami skirtingi testo klausimai ir tiriamųjų sričių deriniai (pvz., gamtamokslinio raštingumo ir skaitymo gebėjimų arba matematinio ir gamtamokslinio raštingumo). Testo užduotys buvo sudarytos iš pasirenkamųjų atsakymų ir atvirojo tipo klausimų, kai mokiniai turėjo patys įrašyti atsakymą.
- Mokiniai taip pat pildė mokinio klausimyną (jam pildyti skirta apie 35 min.). Klausimynu siekta gauti informacijos apie pačius mokinius, jų požiūrį, polinkius ir įsitikinimus, jų namų ir mokyklos aplinką bei mokymosi patirtis. Mokyklos vadovai taip pat pildė klausimynus, juose pateikė informacijos apie mokyklos valdymą, organizaciją, mokymosi aplinką.
- Siekiant surinkti daugiau informacijos, kai kuriose šalyse mokiniams, tėvams ir (arba) mokytojams taip pat buvo pateikti papildomi klausimynai. Šių pasirenkamųjų klausimynų rezultatai šioje apžvalgoje nėra pateikiami.

Šaltiniai

OECD (2026), *PISA 2025 Results (Volume I): Future-Ready Students*, PISA, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/73451bc5-en>.

For more information about PISA 2025 visit www.oecd.org/pisa

Explore, compare and visualise more data and analysis using <http://gpseducation.oecd.org>.

Questions can be directed to the PISA team at the Directorate for Education and Skills: edu.pisa@oecd.org.

This note was written by Francesco Avvisati (OECD Directorate for Education and Skills).

This work is published under the responsibility of the Secretary-General of the OECD. The opinions expressed and arguments employed herein do not necessarily reflect the official views of the Member countries of the OECD.

This document, as well as any data and map included herein, are without prejudice to the status of or sovereignty over any territory, to the delimitation of international frontiers and boundaries and to the name of any territory, city or area.

The statistical data for Israel are supplied by and under the responsibility of the relevant Israeli authorities. The use of such data by the OECD is without prejudice to the status of the Golan Heights, East Jerusalem and Israeli settlements in the West Bank under the terms of international law.

© OECD 2026

Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

This work is made available under the Creative Commons Attribution 4.0 International licence. By using this work, you accept to be bound by the terms of this licence (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Attribution – you must cite the work.

Translations – you must cite the original work, identify changes to the original and add the following text: In the event of any discrepancy between the original work and the translation, only the text of the original work should be considered valid.

Adaptations – you must cite the original work and add the following text: This is an adaptation of an original work by the OECD. The opinions expressed and arguments employed in this adaptation should not be reported as representing the official views of the OECD or of its Member countries.

Third-party material – the licence does not apply to third-party material in the work. If using such material, you are responsible for obtaining permission from the third party and for any claims of infringement.

You must not use the OECD logo, visual identity or cover image without express permission or suggest the OECD endorses your use of the work.

Any dispute arising under this licence shall be settled by arbitration in accordance with the Permanent Court of Arbitration (PCA) Arbitration Rules 2012. The seat of arbitration shall be Paris (France). The number of arbitrators shall be one.

Ši publikacija išleista EBPO generalinio sekretoriaus atsakomybe. Publikacijoje pareikštos nuomonės ir pateikti argumentai nebūtinai atspindi oficialią EBPO valstybių narių poziciją.

Šis dokumentas, taip pat bet kokie jame pateikti duomenys ir žemėlapis neturi įtakos jokios teritorijos statusui ar suverenitetui, tarptautinių sienų ir ribų nustatymui ir jokios teritorijos, miesto ar vietovės pavadinimui.

Šis vertimas paskelbtas pagal susitarimą su EBPO. Tai nėra oficialus EBPO vertimas. Vertimo kokybė ir jo atitiktis originalui yra išimtinai vertimo autorių atsakomybė. Esant neatitikimų tarp išversto ir originalaus teksto, vadovaujamosi originaliu tekstu.